

מנהיגות יהודית

09

חרות,
זיכרון
ועצמאות

שבת
לפי הסדר

OLAMI MENTORSHIP

על החירות

"פסל החירות, הסמל האמריקאי, אינו מספיק. **החירות היא רק חלק מהסיפור, ורק מחצית האמת.** פסל החירות בחוף המזרחי עוד יגרום לאנשים להאמין שחופש הוא כל העניין. אבל חופש ללא אחריות מציב סכנת התדרדרות תמידית.

לכן אני ממליץ לאמריקה להקים פסל נוסף גם בחוף המערבי – פסל האחריות.

כי החיים אינם רק זכויות אלא גם חובות.

חירות בלבד עלולה לגרום להתחמקות מאחריות, בעוד אחריות היא תמצית האנושיות שלנו"

(ויקטור פראנקל, הזעקה הלא נשמעת למשמעות, עמ' 70).

תובנה מנהיגותית:

מה דעתכם על דבריו של ויקטור פראנקל?
אלו השלכות יש לכך על הדרך בה אתם רוצים לעצב את העתיד?

אשאלה לדיון

מהי חירות?

אחירות או שעבוד?

"והלַחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה וְהַמְּכַתֵּב
מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלַּחַת", אֶל
תִּקְרָא חָרוּת אֶלָּא חָרוּת, שְׂאִין לָךְ בֶּן
חוֹרִין אֶלָּא מִי שְׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה
(פרקי אבות, פרק ו' משנה ב').

רגע חושבים

מדוע העיסוק בתלמוד תורה
הופך את האדם ליבן
חורין?

נעים להכיר!

הרב ישראל ליפשיץ

(ה'תקמ"ב 1782 - דנציג, ג' בתשרי
ה'תרכ"א, 19 בספטמבר 1860)

היה מגדולי חכמי אשכנז. רב
בגרמניה ומחבר הפירוש "תפארת
ישראל" על המשנה.

הרב ישראל ליפשיץ הכניס
לפרושו נתונים מדעיים רבים
מחידושי המדע של זמנו.

החופש לבחור

שרק הוא אינו משתעבד וגם
אינו משועבד להגופניות, וזאת
החירות, שנפשו אינה משועבדת
לתאות הגופני, זהו לבד חירות
האמיתית ולא כשתאותו משוחרר
ונפשו משועבדת לתאווה

(תפארת ישראל)

נעים להכיר!

ספר החינוך הוא ספר המתאר את כל תרי"ג (613) המצוות שמופיעות בתורה על פי מניינו של המחבר הספר נכתב בתקופת הראשונים (בשלהי המאה ה-13) בהמשך למסורת רחבה של מוני מצוות, ביניהם הספרים ספר המצוות לרמב"ם, ספר מצוות גדול וספר מצוות קטן.

על הספר נכתבו פירושים רבים המבארים דבריו ודנים במקורותיו, המפורסם מביניהם הוא "מנחת חינוך".

מחברו של ספר החינוך בחר להעלים את זהותו, ומתאר את עצמו, בהקדמתו לספר, רק כ"איש יהודי מבית לוי ברצלוני".

א ספירת העומר

לספור תשעה וארבעים יום מיום הבאת העומר, שהוא יום ששה עשר בניסן, שנאמר "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה" (ויקרא כג, טו). והמניין הזה חובה, ועלינו למנות בו הימים יום-יום, וכן השבועות, שהכותב אמר "תִּסְפְּרוּ חַמְשָׁיִם יוֹם" (שם, טז) ואמר גם כן "שֶׁבַעַה שְׁבַעַת תִּסְפֹּר לָךְ" (דברים טז, ט).

(ספר החינוך, מצוה שו).

כעבד ישאך צל

משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה... כלומר שתקבלו התורה שהיא העיקר הגדול שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם.

וענין גדול הוא להם, יותר מן **החירות מעבדות**, ולכן יעשה השם למשה אות צאתם מעבדות לקבלת התורה, כי הטפל עושין אותו לעולם אל העיקר. ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאך צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא.

היהודים היו העם הראשון
שכתב היסטוריה – מאות שנים
לפני הרודוטוס ותוקידידס,
שתכופות מתוארים שלא כדין
כהיסטוריונים
הראשונים.

ובכל זאת, בעברית המקראית
אין מילה שמשמעותה
"היסטוריה" ("דברי הימים" הוא
הביטוי הקרוב ביותר במובנו
לכך).

במקום לדבר על היסטוריה, היא
משתמשת בשורש זכ"ר
(הרב יונתן זקס)

אחשבים יחד

מה ההבדל בין
זיכרון להיסטוריה?

יום הזכרון שלי

ויש הבדל יסודי בין היסטוריה וזיכרון.
 השפה האנגלית נותנת בו סימן יפה: history פותחת ב־
 his(שלו), ואילו זיכרון, memory, מתחיל ב־me (אותי).
 גוף שלישי – לעומת גוף ראשון.
 ההיסטוריה קרתה לאחרים; הזיכרון הוא זיכרון שלי. הוא
 הסיפור שלי. זיכרון הוא עבר שהפנמתי והפכתי לחלק מזהותי.
 (הרב יונתן זקס, עם של מספרי סיפורים).

תובנה מנהיגותית:

כיצד זיכרון באופן זה משפיע על הדורות הבאים?
 אלו מסרים חשוב לך לזכור ולהפוך לחלק מזהות שלך?

מה מסמן בית הקברות?

יעֲנֹק־הַ' בַּיּוֹם צָרָה (תהלים, פרק כ).

(משל) לָאֵב וְבֵן שֶׁהָיוּ מְהַלְכִין בַּדֶּרֶךְ וְנִתְיַגַע הַבֵּן. אָמַר לְאָבִיו: וְהֵיכָן
הִיא הַמְּדִינָה?

אָמַר לוֹ: בְּנֵי סִימָן זֶה יִהְיֶה בַּיָּדָה אִם רְאִיתָ בֵּית הַקְּבָרוֹת לְפָנֶיךָ דַּע
כִּי הַמְּדִינָה קְרוּבָה לָךְ.

כֹּךְ אָמַר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: אִם רְאִיתֶם שֶׁהַצָּרוֹת מְכַסּוֹת אֶתְכֶם
בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהָ אַתֶּם נִגְאָלִים שֶׁנֶּאֱמַר יַעֲנֹק־הַ' בַּיּוֹם צָרָה.

(מדרש תהילים, פרק כ).

לומדים יחד

אלו תובנות אתם מוצאים

במדרש מופלא זה?

מפסח ועד שבועות...

עברנו את חג הפסח – חג החרות. אנו בעיצומם של ימי ספירת העומר – ימי ההכנה לחג השבועות.

במהלך הימים הללו אנו מציינים ימים משמעותיים מאוד:
יום הזיכרון לשואה ולגבורה

יום הזיכרון לחללי צה"ל ולנפגעי פעולות האיבה
יום העצמאות.

כיצד נוודא שימים אלו יותירו חותם עמוק?
מה נעשה כדי שהימים הללו לא יישארו רק ימי ציון
היסטוריים אלא יהפכו לימי זיכרון משמעותיים שייעצבו
את מי שאנחנו ואת הכיוון אליו היינו רוצים לצעוד בעתיד?

תודה רבה